Regionalna Izba Obrachunkowa
w Katowicach
WK 6100/4/3/12

# P r o t o k ó ł

kontroli kompleksowej gospodarki finansowej Miasta Będzin przeprowadzonej w okresie od 5 marca do 20 kwietnia 2012 r. przez Małgorzatę Nylec, Jolantę Opałka-Skrzydło, Adrianę Chmielewską-Lis - inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, działających na podstawie upoważnień Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak: WK-6100/4/2/12 z dnia 27 lutego 2012 r. oraz WK-6100/4/2-1/12 z dnia 2 kwietnia 2012 r.

**Jednostka kontrolowana:**
Urząd Miejski w Będzinie
ul. 11 Listopada 20
42 – 500 Będzin
telefon: (0 32) 267 70 41

**Zakres i tematyka kontroli:**

I. Ustalenia ogólno – organizacyjne
II. Księgowość i sprawozdawczość
III. Budżet jednostki samorządu terytorialnego
IV. Gospodarka mieniem
V. Rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi

**Okres objęty kontrolą:**
Od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia zakończenia kontroli.

## I.Ustalenia ogólnoorganizacyjne

### 1.Kierownictwo jednostki samorządu terytorialnego

Prezydentem Miasta Będzin jest p. Łukasz Jan Komoniewski, wybrany w wyborach bezpośrednich, które odbyły się 5 grudnia 2010 r., zgodnie z treścią zaświadczenia Miejskiej Komisji Wyborczej w Będzinie z 7 grudnia 2010 r. Objęcie obowiązków nastąpiło z chwilą złożenia ślubowania przez Prezydenta Miasta Będzina, tj. 8 grudnia 2010 r., co potwierdza Protokół Nr II/2010 z obrad II sesji Rady Miejskiej Będzina, która odbyła się w dniu 8 grudnia 2010 r.

W poprzedniej kadencji stanowisko Prezydenta Miasta Będzina pełnił p. Radosław Baran, wybrany w wyborach bezpośrednich 12 listopada 2006 r., co zostało potwierdzone zaświadczeniem Miejskiej Komisji Wyborczej w Będzinie z 13 listopada 2006 r. Objęcie obowiązków nastąpiło z chwilą złożenia ślubowania przez Prezydenta Miasta Będzina, tj. 4 grudnia 2006 r., co potwierdza Protokół z obrad II sesji Rady Miejskiej w Będzinie Nr II/2006, która odbyła się w dniu 4 grudnia 2006 r.

Pierwszym Zastępcą Prezydenta Miasta Będzina jest p. Józef Pilch, powołany na to stanowisko Zarządzeniem Nr 201/2010 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 10 grudnia 2010 r. W okresie od 1 lutego 2007 r. do 31 maja 2008 r. funkcję I Wiceprezydenta pełnił p. Stanisław Surmik powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Będzina Nr 8/2007 z dnia 1 lutego 2007 r. Kolejno w okresie od 1 czerwca 2008 r. do 9 grudnia 2010 r. funkcję tę pełnił p. Ryszard Fornal, powołany w drodze Zarządzenia Prezydenta Miasta Będzina Nr 82/2008 z dnia 29 maja 2008 r.

Drugim Zastępcą Prezydenta Miasta Będzina jest p. Daria Paterek, powołana na to stanowisko Zarządzeniem Nr 68/2010 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 14 września 2011 r. W okresie od 5 lutego 2007 r. do 31 maja 2008 r. stanowisko drugiego Zastępcy Prezydenta Miasta piastował p. Ryszard Fornal, powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Będzina Nr 8/2007 z dnia 1 lutego 2007 r. Następnie w okresie od 1 czerwca 2008 r. do 9 grudnia 2010 r. na stanowisko drugiego Wiceprezydenta Miasta Będzina powołano, Zarządzeniem Nr 82/2008 z dnia 29 maja 2008 r., p. Wojciecha Szymczyka. Kolejno Zarządzeniem Prezydenta Miasta Będzina Nr 5/2011 z dnia 1 lutego 2011 r., nastąpiło czasowe powierzenie (tj. od 1 lutego 2011 r. do 14 września 2011 r.) pierwszemu Wiceprezydentowi Miasta Będzina zadań przewidzianych dla drugiego Wiceprezydenta Miasta Będzina.

Skarbnikiem Miasta Będzina jest p. Urszula Ruska, powołana na to stanowisko z dniem 7 marca 2011 r. uchwałą Nr VII/63/2011 Rady Miejskiej Będzina z dnia 7 marca 2011 r. Poprzednio Skarbnikiem Miasta Będzina był p. Tomasz Zydek powołany 2 stycznia 2003 r. uchwałą Rady Miejskiej w Będzinie Nr II/12/2002 z 2 stycznia 2002 r. Z dniem 1 lutego 2011 r. stanowisko Skarbnika powierzono Uchwałą Rady Miejskiej Będzina Nr V/3/2011 p. Ewie Gąsiorek.

Ustalono, że Głównemu Księgowemu (Skarbnikowi) powierzono obowiązki i odpowiedzialność wynikającą z przepisów art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

Funkcję Sekretarza Miasta Będzina od dnia 1 czerwca 2008 r., zgodnie z Uchwałą Nr XXIV/280/2008 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 27 maja 2008 r. w sprawie powołania Sekretarza Miasta Będzina, pełni p. Mariusz Król. Poprzednio funkcję Sekretarza Miasta pełniła p. Barbara Szkoda powołana na to stanowisko z dniem 1 lipca 2003 r., Uchwałą Nr XIII/125/2003 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 30 czerwca 2003 r.

Z dniem 1 stycznia 2009 r., na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458), dotychczasowy stosunek pracy z powołania przekształcony został w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, co potwierdza pismo Nr A.I-1111/3/09 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 9 stycznia 2009 r.

**2. Wewnętrzne regulacje organizacyjno – prawne**

O ustroju Miasta Będzina stanowi Statut Miasta Będzina ustalony uchwałą Nr XLI/693/2009 Rady Miejskiej Będzina z dnia 9 czerwca 2009 r. Poprzednio obowiązywał Statut Miasta Będzina ustalony Uchwałą Nr XIII/96/2003 z dnia 30 czerwca 2003 r. wraz ze zmianami:

- uchwała Nr XII/239/2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie zmian Statutu Miasta Będzina,
- uchwała Nr IV/36/2007 z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie zmiany Statutu Miasta Będzina.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Będzinie od dnia 31 stycznia 2011 r. do dnia 10 kwietnia 2011 r., określał Regulamin Organizacyjny – nadany na mocy Zarządzenia Nr 4/2011 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Będzinie, ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniami Prezydenta Miasta Będzina Nr 17/2011 z dnia 07.03.2011 r.

W oparciu o ww. Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Będzinie wprowadzono Zarządzeniem Prezydenta Miasta Będzina Nr 28/2011 z dnia 11 kwietnia 2011 roku tekst jednolity Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Będzinie, do którego wprowadzono zmiany Zarządzeniami:

- Zarządzenie Nr 67/2011 z dnia 26.08.2011 r.;
- Zarządzenie Nr 82/2011 z dnia 06.10.2011 r.;
- Zarządzenie Nr 9/2012 z dnia 02.01.2012 r.

Poprzednio obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Będzinie nadany na mocy Zarządzenia Nr 11/2007 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 5 marca 2007 r., ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniami Prezydenta Miasta Będzina:

- Zarządzenie Nr 25/2007 z dnia 30.05.2007 r.;
- Zarządzenie Nr 70/2008 z dnia 28.02.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 76/2008 z dnia 18.03.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 81/2008 z dnia 29.05.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 88/2008 z dnia 20.06.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 90/2008 z dnia 30.06.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 103/2008 z dnia 1.10.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 104/2008 z dnia 15.10.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 107/2008 z dnia 31.10.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 117/2008 z dnia 4.12.2008 r.;
- Zarządzenie Nr 125/2009 z dnia 30.01.2009 r.;
- Zarządzenie Nr 138/2009 z dnia 8.05.2009 r.;
- Zarządzenie Nr 150/2009 z dnia 7.08.2009 r.;
- Zarządzenie Nr 167/2009 z dnia 28.12.2009 r.;
- Zarządzenie Nr 185/2010 z dnia 29.06.2010 r.;
- Zarządzenie Nr 187/2010 z dnia 30.07.2010 r.;
- Zarządzenie Nr 213/2010 z dnia 31.12.2010 r.

**3. Dane ogólne o jednostce samorządu terytorialnego**

Miasto Będzin położone jest w powiecie będzińskim, na obszarze o powierzchni 3.707,7 ha. Na okres przeprowadzenia kontroli działało 36 jednostek organizacyjnych Miasta Będzina w tym: 1 Żłobek Miejski, 13 Przedszkoli miejskich, 5 Szkół Podstawowych, 2 Gimnazja, 4 Miejskie Zespoły Szkół, MOPS, Miejska Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy, Muzeum Zagłębia, Teatr Dzieci

Zagłębia, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Będzinie, Ośrodek Kultury oraz 3 spółki prawa handlowego za 100 % udziałem gminy, tj.

- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Będzinie;
- Przedsiębiorstwo Techniczno – Handlowo – Usługowe „Interpromex" Sp. z o.o. w Będzinie;
- Miejski Zakład Budynków Mieszkalnych Spółka z o.o. w Będzinie.

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2008 – 2012 Miasto Będzin należało do Związku Miast Polskich.

Akta kontroli nr AK/6100/4/12/I

Wykaz akt kontroli stanowi **załącznik nr 1** do protokołu kontroli.

## II.Księgowość i sprawozdawczość

### 1.Gospodarka pieniężna i kontrola kasy

W zakresie sprawdzenia prawidłowości gospodarki pieniężnej 13 kwietnia 2012 r. przeprowadzono kontrolę stanu kasy w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Z przeprowadzonej kontroli sporządzono protokół. W wyniku kontroli stwierdzono zgodność stanu faktycznego gotówki w kasie ze stanem ewidencyjnym. Protokół kontroli kasy stanowi **załącznik nr 2** do protokołu kontroli.

Ponadto kontrolą objęto raporty kasowe „Wydatki" nr 43-47 z grudnia 2011 r. oraz nr 1-3 ze stycznia 2012 r. i 4-6 z lutego 2012 r.

W zakresie objętym kontrolą uwag nie wniesiono.

### 2.Księgi rachunkowe budżetu i urzędu

W ramach kontroli poprawności prowadzenia ksiąg rachunkowych sprawdzono kompletność prowadzonych ksiąg rachunkowych w Urzędzie Miejskim w Będzinie, w myśl przepisu art. 13 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Ponadto sprawdzono zgodność bilansu zamknięcia ksiąg z bilansem otwarcia roku 2010-2011.

Przepisy dotyczące polityki rachunkowości wprowadzono Zarządzeniem Nr 237/2006 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 31 października 2006 r. wraz z późn. zm., a następnie Zarządzeniem Nr 202/2010 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 29 października 2010 r. z późn. zm. Jednostka prowadzi księgi rachunkowe wymagane przepisami ustawy o rachunkowości: dziennik w postaci dzienników częściowych – rejestrów księgowych, księgę główną, księgi pomocnicze, zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych. Księgi rachunkowe prowadzone są przy użyciu komputera w formie rejestrów księgowych dla:

- budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- podatków,
- wydatków Urzędu,
- dochodów Urzędu,
- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- sum depozytowych,
- lokat terminowych,
- odrębnie dla poszczególnych projektów unijnych i innych.

W Systemie Eurobudżet firmy MiCOMP Systemy komputerowe z Katowic prowadzone są księgi rachunkowe budżetu. Natomiast księgi rachunkowe Urzędu prowadzone są za pomocą systemu finansowo-księgowego – Quorum F-K firmy QNT Systemy Informatyczne Zabrze wspomaganego przez następujące programy: system pojazd, system rejestr opłat, księgowość podatku od nieruchomości dla osób fizycznych i prawnych.

W trakcie kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. W latach 2009 – 2011 zaniechano prowadzenia zapisów w ewidencji księgowej budżetu na kontach pozabilansowych: 991 – „Planowane dochody budżetu", 992 – „Planowane dochody budżetu" oraz „993 – Rozliczenia z innymi budżetami". O wyjaśnienia zwrócono się do Kierownika Referatu Budżetowo-Podatkowego. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że: *„(...) pracownik odpowiedzialny za powyższy zakres obecnie już nie pracuje w tutejszym urzędzie. Do dnia 17 lipca 2011 roku ewidencją księgową zajmowała się Pani (...) – Inspektor w Referacie Budżetowo-Podatkowym. Osoba, która przejęła zakres obowiązków wdraża się dopiero w zagadnienia, które wykonywała Pani (...) każda zmiana planu dochodów i wydatków budżetowych ujmowana jest zgodnie z klasyfikacją budżetową w podsystemie Eurobudżet w jednej z aplikacji programu, która pozwala na uzyskanie informacji o dokonywanych zmniejszeniach bądź zwiększeniach dochodów i wydatków budżetowych. W związku z powyższym informuję, że udzielono stosownych wskazówek pracownikom odpowiedzialnym za prowadzenie ksiąg rachunkowych i zobowiązano ich do zaprowadzenia ewidencji księgowej na kontach pozabilansowych."*

Prowadzenie ewidencji księgowej organu finansowego budżetu miasta wykonywali Inspektorzy Referatu Budżetowo-Podatkowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu Budżetowo-Podatkowego

Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.) prowadzona jest ewidencja księgowa na kontach pozabilansowych. Ponadto konta pozabilansowe: 991, 992, 993 były przewidziane w zakładowym planie kont wprowadzonym Zarządzeniem Nr 237/2006 Prezydenta Miasta

Będzina z dnia 31 października 2006 r. wraz z późn. zm., a następnie Zarządzeniem Nr 202/2010 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 29 października 2010 r.

2. Na podstawie przedłożonych do kontroli dokumentów stwierdzono, iż w latach 2009 – 2011 z wolnych środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podstawowym jednostki Urząd Miasta konto 130 - „Rachunek bieżący - wydatki" zakładano lokaty typu O/N. O wyjaśnienia zwrócono się do p. Urszuli Ruskiej – Skarbnika Miasta Będzina oraz do Kierownika Referatu Finansowego. Z udzielonych wyjaśnień przez Skarbnika Miasta Będzina wynika, że: *„W latach 2009-2011 wolne środki na rachunku bankowym jednostki budżetowej Urzędu Miasta lokowane były automatycznie przez ING Bank Śląski S.A. prowadzącego obsługę miasta w zakresie usług bankowych na rachunkach lokat terminowych typu O/N, na podstawie §2 ust. 18 umowy z dnia 15.12.2008 r. Z tego tytułu Urząd Miasta pozyskał do budżetu 65.000 zł odsetek bankowych. Jednocześnie nadmieniam, iż umowa z ING Bank Śląski S.A. kończy się 31 grudnia 2012 roku. W projekcie umowy, która zostanie dołączona do SIWZ-u nie przewiduje się zapisu o lokowaniu wolnych środków Urzędu Miasta."* Analogiczne w treści wyjaśnienia złożył Kierownik Referatu Finansowego.

Z ustnych wyjaśnień pracowników Urzędu Miasta wynika, iż kwotę odsetek w wysokości 650.000,00 zł uzyskano w latach 2008 – 2011.

Umowę ramową z dnia 15 grudnia 2008 r. o prowadzenie rachunków bankowych, świadczenie usług bankowości elektronicznej, udostępnianie systemu wypłat elektronicznych zawartą pomiędzy ING Bank Śląski S.A. a Gminą Będzin zawarł p. Radosław Baran – były Prezydent Miasta.

Zgodnie z pisemną informacją sporządzaną miesięcznie przez ING Bank Śląski S.A. wysokość oprocentowania lokat uzależniona była od wysokości kwoty oraz była różna w zależności od dnia. Przykładowo:

- w styczniu 2009 r. najniższe oprocentowanie wynosiło 1,7707 %, a najwyższe 4,8096 %,
- w styczniu 2010 r. najniższe oprocentowanie wynosiło 0,9603 %, a najwyższe 2,8096 %,
- w styczniu 2011 r. najniższe oprocentowanie wynosiło 1,2465 %,, a najwyższe 2,6306 %.

Zgodnie z przepisem art. 38 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.) oraz aktualnie obowiązującym art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) jednostki budżetowe podlegają wyłączeniu z kręgu jednostek sektora finansów publicznych mogących dokonywać lokat wolnych środków. Lokaty wolnych środków mogą tworzyć jednostki samorządu terytorialnego, a przychody i rozchody z tego tytułu powinny być ujmowane zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.).

3. Na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych jednostki Urząd Gminy w 2011 r., stany aktywów i pasywów konta 240 – „Pozostałe rozrachunki" wykazano w kwotach innych od występujących na dzień ich zamknięcia w roku poprzednim, tj. 2010 r. Na dzień 1 stycznia 2011 r. (jako bilans otwarcia rejestr – wydatki) na koncie 240 - „Pozostałe rozrachunki" wykazano saldo po stronie Wn – 33.529,66 i po stronie Ma – 44.066,41 zł, natomiast na koniec 2010 r. na tym koncie występowały salda po stronie Wn - 33.528,26 zł oraz po stronie Ma – 44.065,01 zł. W związku z powyższym skierowano zapytanie do Kierownika Referatu Finansowego. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że: „(…) *Na dzień 01.01.2011 roku w bilansie otwarcia na powyższym koncie widniały kwoty odpowiednio Wn – 33.529,66 zł i Ma – 44.066,41 zł. Różnica o 1,40 zł po obu stronach konta powstała w wyniku ręcznego wprowadzenia bilansu otwarcia (a nie poprzez import bazy danych z poprzedniego roku) i błędnego ujęcia kwoty 1,40 zł dotyczącej „sum do wyjaśnienia" (zwrot od komornika) dwukrotnie po obu stronach konta. Spowodowało to zwiększenie sald po obu stronach konta o kwotę 1,40 zł.*

*Ponieważ na chwilę obecną księgi rachunkowe nie są jeszcze ostatecznie zamknięte i nadal jesteśmy w trakcie księgowań do zeszłego roku oraz uzgadniania ksiąg - błędny zapis został poprawiony i tym samym salda na koncie 240 - „Pozostałe rozrachunki" na koniec 2010 r. i początek 2011 r. nie wykazują różnic."*

Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z dnia 2009 Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

Ponadto jak wynika z uzyskanych wyjaśnień, w księgach rachunkowych 2011 r. dokonano poprawy błędnego zapisu dotyczącego bilansu otwarcia. Wyjaśnienia w tym zakresie złożył Kierownik Referatu Finansowego: *„(...) W trakcie trwania kontroli błędny zapis został poprawiony w tym samym dokumencie BO – bilans otwarcia. Bilans otwarcia jest specyficznym dokumentem księgowym, odzwierciedlającym jedną operację gospodarczą polegającą na wprowadzeniu danych wyjściowych tj. sald początkowych na konta księgowe, zawsze na dzień 1 stycznia danego roku obrotowego. Do momentu zatwierdzenia jest on*

*dokumentem otwartym, który można edytować i dokonywać w nim modyfikacji. Dopiero zatwierdzenie dokumentu w programie finansowo - księgowym jest operacją nieodwracalną, co wyklucza możliwość dokonywania w nim jakichkolwiek zmian. Po zatwierdzeniu dokument księgowy, w tym przypadku BO, jest ujmowany w dzienniku obrotów zgodnie z art.14 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz. U. z 2009 r. nr 152, poz.1223 z późn. zm.) zawsze na dzień 1 stycznia.*

*Na dzień dokonania omawianej poprawki bilans otwarcia nie był dokumentem zatwierdzonym, dlatego korekty dokonano w tym dokumencie. Na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy."*

W myśl art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) nie jest możliwe dokonywanie poprawek w księgach rachunkowych po zamknięciu miesiąca, a w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera po zamknięciu miesiąca korekt dokonuje się poprzez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korektę błędnych zapisów. Tym samym zamykanie ksiąg rachunkowych za poszczególne miesiące powoduje, że blokowana jest możliwość dokonywania wstecznych zapisów księgowych, które potencjalnie mogłyby zmieniać przekazane różnym odbiorcom dane sprawozdawcze.

Akta kontroli AK/6100/4/12/II.2

Wykaz akt kontroli stanowi **załącznik nr 1** do protokołu.

**3.Sprawozdawczość budżetowa i finansowa**

Sprawdzeniem objęto terminowość sporządzania i przekazywania sprawozdań: Rb-27S roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 2010.12.31 oraz za okres od początku roku do dnia 2011.12.31, Rb-28S roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 2010.12.31 oraz za okres od początku roku do dnia 2011.12.31 oraz, Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wg stanu na koniec IV kwartału 2010 roku oraz na koniec IV kwartału 2011 roku.

W zakresie objętym kontrolą uwag nie wniesiono.

## III.Budżet jednostki samorządu terytorialnego

### 1.Dochody budżetu

### 1.1.Dochody z tytułu podatków i opłat

#### 1.1.1.Podatek od nieruchomości

Kwoty przypisów w latach 2009 - 2011 w podatku od nieruchomości wynosiły:

od osób prawnych:

- 2009 - 27.473.339,30 zł
- 2010 - 33.057.394,80 zł
- 2011- 36.646.819,00 zł

od osób fizycznych:

- 2009 - 6.007.546,00 zł
- 2010 - 5.790.051,10 zł
- 2011 - 6.027.854,80 zł

Sprawdzeniem objęto podatników o nr kart kontowych: osoby prawne - 491, 211, 303, 342, 510, 2,145, 73, 73000, 294, osoby fizyczne - 21193, 28302, 20400, 20401, 28544, 3079, 27414, 9404, 24772,13939. Kontrolę przeprowadzono w zakresie prawidłowości ustalenia wymiaru, poboru, ewidencjonowania w księgach rachunkowych podatku od nieruchomości od osób prawnych i osób fizycznych, prawidłowość windykacji zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych oraz ulgi i umorzenia.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie następujących dokumentów:

- uchwał Rady Miejskiej Będzina w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości:

- uchwała Nr XXX/448/2008 na rok 2009 z dnia 27 października 2008 r.,
- uchwała Nr XLV/796/2009 na rok 2010 z dnia 26 października 2009 r.,
- uchwała Nr XLV/797/2009 na rok 2010 z dnia 26 października 2009 r.,
- uchwała Nr III/11/2010 na rok 2011 z dnia 30grudnia 2010 r.,

- Uchwały Nr XXX/450/2008 Rady Miejskiej Będzina z dnia 27 października 2008 r. w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie miasta Będzina od 1 stycznia 2009 r.
- Uchwały Nr XVI/161/2011 Rady Miejskiej Będzina z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie określenia wysokości stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie miasta Będzina od 1 stycznia 2012 r.,
- kart kontowych podatników,
- deklaracji podatkowych (informacji w sprawie podatku od nieruchomości),

- wypisów z rejestru gruntów,
- decyzji podatkowych,
- korespondencji pomiędzy podatnikami i organem podatkowym,
- ewidencji upomnień i tytułów wykonawczych za okres od stycznia 2009 r. do kwietnia 2012 r. ww. podatników,
- dowodów wpłat, ewidencji księgowej
- wniosków podatników w sprawie umorzeń i rozłożeń zaległości na raty, decyzji
- sprawozdań: Rb - 27S - roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego i Rb - PDP - roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych.

W okresie od 2009 r. do 2011r. w Gminie Będzin obowiązywały poniżej podane stawki w zakresie podatku od nieruchomości:

- od budynków lub ich części związanych z działalnością gospodarczą oraz części budynków mieszkalnych zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej od 1 $m^2$ powierzchni użytkowej 18,95 zł
- od powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków od 1 $m^2$ powierzchni 0,70 zł.

Natomiast od 2012 roku obowiązują stawki:

- od budynków lub ich części związanych z działalnością gospodarczą oraz części budynków mieszkalnych zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej od 1 $m^2$ powierzchni użytkowej 19,42 zł
- od powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków od 1 $m^2$ powierzchni 0,72 zł

W trakcie kontroli ustalono, że w okresie od 2009 do 31 stycznia 2011 r. w Urzędzie Miejskim w Będzinie sprawami podatku od nieruchomości zajmował się Referat Podatków i Opłat w Wydziale Budżetu Miasta, a od lutego 2011 roku powstał Wydział Księgowo - Budżetowy, a w nim Referat Finansowy, do którego należy m.in. prowadzenie windykacji należności z tytułu podatków i opłat lokalnych, niepodatkowych dochodów budżetowych oraz innych zaległości, wysyłanie upomnień i wezwań do zapłaty, sporządzanie tytułów wykonawczych, występowanie o dokonanie zabezpieczeń w formie hipoteki przymusowej, oraz Referat Budżetowo - Podatkowy (od 31 stycznia 2011 r. do 6 marca 2011 r. był Referat Budżetu, a od 7 marca 2011 r. funkcjonuje jako Referat Budżetowo - Podatkowy), do zadań

którego należy dokonywanie wymiaru podatkowego, w tym prowadzenie ewidencji podatników podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, od posiadania psów, przyjmowanie deklaracji podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, deklaracji na podatek od środków transportowych od osób prawnych oraz przyjmowanie informacji o podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, deklaracji na podatek od środków transportowych od osób fizycznych.

**Wymiar podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych**

Uwagi w zakresie wymiaru podatniku od nieruchomości wniesiono do podatnika o nr karty kontowej 2. W toku kontroli ustalono, że wyżej wymieniony podatnik:

w deklaracji podatkowej za rok 2009 wykazał:

- powierzchnię gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 1.666 $m^2$
- powierzchnię budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - 2.116 $m^2$ (w tym od 1,40 do 2,20 - 7 $m^2$, a powyżej 2,20 $m^2$ - 2.109 $m^2$)

Łączna kwota podatku od nieruchomości dla ww. podatnika za 2009 r. wyniosła kwotę 41.264 zł. W załączniku do deklaracji podatnik wykazał działki o numerach: 70/1, 70/6, 70/7, 70/4, 6221/7.

W dniu 25 listopada 2009 r. podatnik złożył korektę deklaracji rocznej za 2009 r. w związku z nabyciem działki 71/3 o pow. 373 $m^2$, w wyniku czego wzrosła powierzchnia gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej o pow. 373 $m^2$, tj. razem powierzchnia gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wyniosła obszar 2.039 $m^2$. W dniu 25 listopada 2009 r. dokonano przypisu kwoty 22 zł (za 1 miesiąc 2009 r.) z tytułu wzrostu powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. W załącznikach do deklaracji podatnik wykazał działki o numerach: 70/1, 70/6, 70/7, 71/4, 6221/7 oraz działkę 71/3.

w deklaracji podatkowej za rok 2010 podatnik wykazał:

- powierzchnię gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 1.666 $m^2$
- powierzchnię budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - 2.116 $m^2$ (w tym od 1,40 do 2,20 - 7 $m^2$, a powyżej 2,20 - 2.109 $m^2$ ).

W załącznikach do deklaracji wykazał działki o numerach: 70/1, 70/6, 70/7, 71/4, 71/3, 6221/7. Łączna kwota podatku od nieruchomości dla ww. podatnika za 2010 r. wyniosła kwotę 41.264 zł.

w deklaracji podatkowej za rok 2011 podatnik wykazał:

- powierzchnię gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 1.666 $m^2$

- powierzchnię budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - 2.116 $m^2$ ( w tym od 1,40 do 2,20 - 7 $m^2$, a powyżej 2,20 - 2.109 $m^2$).

W załącznikach do deklaracji podatnik wykazał działki o numerach: 70/1, 70/6, 70/7, 71/4, 71/3, 6221/7. Łączna kwota podatku od nieruchomości dla ww. podatnika za 2011 r. wyniosła kwotę 41.264 zł.

<u>w deklaracji podatkowej za rok 2012 podatnik wykazał:</u>

- powierzchnię gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 1.666 $m^2$
- powierzchnię budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - 2.116 $m^2$ ( w tym od 1,40 do 2,20 - 7 $m^2$, a powyżej 2,20 - 2.109 $m^2$).

W załącznikach do deklaracji wykazał działki o numerach: 70/1, 70/6, 70/7, 71/4, 71/3, 6221/7. Łączna kwota podatku od nieruchomości dla ww. podatnika za 2012 r. wyniosła kwotę 42.292 zł.

W toku kontroli stwierdzono, że ww. podatnik w deklaracjach podatkowych za okres od 2010 r. do 2012 r. wykazał zaniżoną powierzchnię gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej tj. 1.666 $m^2$, pomimo iż w dniu 10 listopada 2009 r. nabył działkę niezabudowaną nr 71/3 o pow. 373 $m^2$ na mocy aktu notarialnego - Rep.7340/2009, umowę ze strony Miasta podpisał p. Radosław Baran - były Prezydent Miasta.

Ponadto, z przedłożonej do kontroli dokumentacji nie wynika, aby ww. podatnik w następnych latach dokonał zbycia działki nr 71/3. Przypis podatku od nieruchomości, za lata 2010 - 2011, na karcie kontowej podatnika wynosił za każdy rok kwotę 41.264 zł, czyli tyle samo,co przypis za rok 2009 jeszcze przed złożeniem korekty deklaracji za 2009 rok, dokonanej w związku ze zwiększeniem powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej o pow. 373 $m^2$. Natomiast w roku 2012 obowiązują nowe zwiększone stawki podatkowe, dlatego przypis podatku od nieruchomości dla podatnika wyniósł kwotę 42.292 zł.

W związku z powyższym zwrócono się o wyjaśnienie do inspektora w Referacie Budżetowo - Podatkowym zajmującego się zgodnie z zakresem czynności obowiązującym od 25 stycznia 2012 r. ewidencją wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych, Kierownika Referatu Budżetowo - Podatkowego, sprawującego bezpośredni nadzór nad Referatem oraz do p. Urszuli Ruskiej - Skarbnika Miasta, dlaczego organ podatkowy do dnia kontroli nie dokonał czynności sprawdzających wynikających z przepisów art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) oraz nie wezwał podatnika do złożenia wyjaśnień na podstawie art. 272 pkt. 3 i 274 a § 2 ww. ustawy w sprawie podawania przez podatnika w deklaracjach za 2010, 2011

i 2012 rok zmniejszonej powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej tj. pow. 1.666 $m^2$ zamiast pow. 2.039 $m^2$.

W odpowiedzi wyjaśniono: *„(...) Działka oznaczona numerem geodezyjnym 71/3 na karcie mapy 36 obręb Będzin o powierzchni 373 $m^2$ została nabyta na własność przez (...) dnia 10.11.2009 roku na mocy Aktu Notarialnego Rep. A Nr 7340/09. Dnia 25.11.2009 roku Strona złożyła korektę deklaracji na podatek od nieruchomości za grudzień 2009 roku, w związku z powyższym dokonano przypisu podatku na kwotę 22 zł. W roku 2010 i 2011 Podatnik złożył deklaracje na podatek od nieruchomości, w których wykazał grunty związane z działalnością gospodarczą o powierzchni 1666 $m^2$, nie zgłaszając do opodatkowania gruntów związanych z działalnością gospodarczą o powierzchni 373 $m^2$.*

*Zgodnie z ustalonym zakresem czynności z dnia 25.01.2012 roku ewidencję wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych prowadzi Pani Inspektor (...). Do dnia 30 kwietnia 2011 roku ewidencją wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych zajmował się Główny Specjalista do Spraw Podatków i Opłat Pan (...), który już nie pracuje w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Do 30 kwietnia 2011 roku Kierownikiem Referatu Podatków i Opłat była Pani (...), która również nie pracuje już w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Obecnie (od 21 lutego 2011 roku) stanowisko Kierownika Referatu Budżetowo-Podatkowego zajmuje Pani (...). W związku z powyższym nie posiadamy wiedzy, dlaczego nie dokonano czynności sprawdzających i nie wezwano Strony do złożenia wyjaśnień w zakresie zgłoszonych do opodatkowania powierzchni gruntów związanych z działalnością gospodarczą o powierzchni 373 $m^2$ w latach 2010 – 2011. Jeżeli chodzi o rok 2012 Strona złożyła deklarację na podatek od nieruchomości, na podstawie której dokonano przypisu podatku od nieruchomości za rok 2012. Z uwagi na fakt, że nie wystąpiły rozbieżności w deklarowanej powierzchni gruntów w porównaniu z rokiem 2011, organ przyjął domniemanie prawdziwości danych podanych przez Stronę w deklaracji i dokonał przypisu podatku od gruntów związanych z działalnością gospodarczą o powierzchni 1666 $m^2$. Z uwagi na powyższe informuję, że stosowne wezwanie do złożenia wyjaśnień zostaną niezwłocznie wysłane do(...) w Będzinie.(...)"* .

Zgodnie z wyliczeniem dokonanym przez pracownika, z tytułu podatku od nieruchomości dla ww. podatnika za działkę geodezyjną nr 373 $m^2$, za okres od 2010 do 2012 r., winno zostać naliczone za:

- 2010 r. 737 m2 x 0,70 zł = 261,10 zł
- 2010 r. 737 m2 x 0,70 zł = 261,10 zł
- 2011 r. 737 m2 x 0,72 zł = 268,56 zł

łącznie kwota nie dokonanego przypisu w wysokości 790,76 zł.

Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, a następnie Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.), obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Zgodnie z art. 6 ust. 7 podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.

Stosownie do przepisów art. 272 pkt. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu m. in. na ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami oraz mając na uwadze art. 274a § 2 ww. ustawy w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

W toku kontroli stwierdzono również, że dla podatników podatku od nieruchomości o nr karty kontowej 20400 i 20401 (jeden podatnik), 24772 i 9404 (jeden podatnik) - osoby fizyczne oraz o nr karty kontowej 73 i 73000 (jeden podatnik) - osoba prawna, prowadzona jest ewidencja na dwóch różnych kartach kontowych.

Ustalono także, że karta kontowa podatnika o nr 73 posiada na dzień 1 stycznia 2012 r. saldo w wys. 108.892,80 zł, a karta kontowa tego samego podatnika o nr 73000 posiada na ten sam dzień saldo w wys. 263.160,72 zł, tj. posiadają dwa różne salda.

W związku z powyższymi ustaleniami zwrócono się z pytaniem do p. Urszuli Ruskiej - Skarbnika Miasta i Kierownika Referatu Budżetowo - Podatkowego o wyjaśnienie prowadzenia dwóch kart kontowych dla ww. podatników podatku od nieruchomości.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, że *„(...) dla nieruchomości położonej w Będzinie* (..... .....)* *zostały założone dwie karty kontowe z uwagi na zmianę stanu posiadania. Do kwietnia 2008 roku dokonywany był wymiar podatku od nieruchomości na karcie kontowej nr 9404. Widniał na niej Pan (...) (właściciel) oraz Pani (...) (spadkobierca). Na mocy orzeczenia sądu Sygn. Akt INS 274/08 z dnia 16.04.2008 roku – po przeprowadzonym postępowaniu spadkowym po nieżyjącym (...) prawo współwłasności przedmiotowej nieruchomości nabyły (3 osoby). Po otrzymaniu zawiadomienia o zmianie stanu posiadania przedmiotowej nieruchomości z ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego*

)* usunięcie danych ze względu na tajemnicę skarbową - Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 749).

*w Będzinie został dokonany odpis podatku od nieruchomości do kwietnia 2008 roku na karcie kontowej 9404 i jednocześnie zostało założone nowe konto nr 24772, na którym został dokonany wymiar podatku od maja 2008 roku, uwzględniając nowy stan posiadania.*

- ✓ *PHU (...) – ewidencja prowadzona jest na dwóch różnych kartach kontowych z uwagi na fakt, iż są to dwa różne lokale użytkowe. Dla karty kontowej nr 20400 – lokal o powierzchni 30,64 $m^2$, natomiast dla karty kontowej 20401 – lokal o powierzchni 168,90 $m^2$. Dla danych lokali sporządzone są dwie odrębne umowy najmu.*
- ✓ *(...) S.A. - ewidencja prowadzona jest na dwóch różnych kartach kontowych, aby było uwidocznione, jakie są zaległości do dnia upadłości zakładu (nr 73000) i po upadłości (nr 73). Karta kontowa podatnika o nr 73 posiada na dzień 1 stycznia 2012 roku saldo w wysokości 108.892,80 zł, w tym: część III 2002 roku – 1.929,33, IV – XII 2002 roku - 106.963,47. Karta kontowa Podatnika o nr 73000 posiada na dzień 1 stycznia 2012 roku saldo w wysokości 263.160,72 zł, w tym: 1999 rok – 106.125,52, 2002 rok - 123.309,40, I-II-III 2001 rok - 33.725,80*

  *Do dnia 30 kwietnia 2011 roku ewidencją wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych zajmował się Główny Specjalista do Spraw Podatków i Opłat Pan (...), który już nie pracuje w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Do 30 kwietnia 2011 roku Kierownikiem Referatu Podatków i Opłat była Pani (...), która również nie pracuje już w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Obecnie (od 21 lutego 2011 roku) stanowisko Kierownika Referatu Budżetowo-Podatkowego zajmuje Pani (...).".*

Stosownie do zapisów § 11 ust 3 pkt. 1 i ust 4 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2006 r. (Dz. U. Nr 112 poz.761) w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatku, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, a następnie § 11 ust 3 pkt. 1 i ust 4 pkt. 1 obowiązującego od stycznia 2011 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości i planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. nr 208 poz. 1375) konta szczegółowe prowadzone są do kont analitycznych i służą do rozrachunków z podatnikami - z tytułu podatków, które podlegają przypisaniu na ich kontach, ponadto konta określone w ust. 3 prowadzi się dla każdego podatnika i inkasenta; prowadzi się odrębne konto w każdym podatku.

**Windykacja podatku od nieruchomości**

Sprawdzono prawidłowość podejmowania czynności windykacyjnych przez organ podatkowy w celu dochodzenia należności podatkowych na przykładzie windykacji zaległości

w podatku od nieruchomości od ww. osób prawnych i fizycznych. Kontrolą objęto windykację zaległości ustalonych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

W zakresie windykacji zaległości w podatku od nieruchomości ustalono, że podatnicy podatku od nieruchomości osoby fizyczne o nr karty kontowej 21193, 28544, 3079 oraz osoby prawne o nr karty kontowej 491, 2, 510, 145 dokonują wpłat podatku od nieruchomości w wymaganych terminach.

Natomiast, w stosunku do podatników będących osobami fizycznymi o nr karty kontowej 28302, 20400, 20401, 13939, oraz do podatników będących osobami prawnymi o nr karty kontowej 303, 342, stwierdzono, że prowadzone jest postępowanie windykacyjne, tj. organ podatkowy wystawia na bieżąco upomnienia oraz tytuły wykonawcze na powstałe zaległości w podatku od nieruchomości.

W toku kontroli ustalono, że w stosunku do poniżej wymienionych podatników organ podatkowy nie podejmował na bieżąco czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych celem uregulowania zaległych zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości:

-podatnik o nr karty kontowej nr 27414 (osoba fizyczna) na dzień 12 kwietnia 2012 r. zalegał z zapłatą podatku od nieruchomości w kwocie 257,22 zł, a zaległość powstała z niedopłaty IV raty podatku za 2011 r. (tj. kwoty 27,22 zł za 2011 r.) i braku wpłaty I raty za 2012 rok, do dnia kontroli nie zostało wystawione upomnienie za zaległość;

-podatnik o nr karty kontowej 24772 i 9404 (jedna osoba fizyczna) na dzień 12 kwietnia 2012 r. zalegał z zapłatą podatku od nieruchomości w kwocie 402 zł, zaległość powstała z niedopłaty IV raty podatku za 2011 r. ( tj. 2 zł za IV ratę za 2011 r.) i braku wpłaty I raty za 2012 rok (tj. 400 zł), do dnia kontyroli nie zostało wystawione upomnienie za zaległość I raty z 2012 roku;

-podatnik o nr karty kontowej 294 (osoba prawna) na dzień 12 kwietnia 2012 r. zalegał z zapłatą podatku od nieruchomości w kwocie 9.053,26 zł, zaległość powstała z niedopłaty ostatniej raty podatku za 2011 r. (tj. 20,26 zł zaległość za XII.2011 r.) i braku wpłat trzech rat za 2012 rok (tj. za okres od stycznia do marca 2012 roku), upomnienie za ww. zaległość wystawiono dopiero w dniu 5 kwietnia 2012 roku, a do dnia kontroli brak wpłat na zaległość.

W związku z powyższym ustaleniem zwrócono się z pytaniem do Kierownika Referatu Finansowego i Podinspektora z Referatu Finansowego, odpowiedzialnego zgodnie z zakresem czynności za terminowe podejmowanie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, takich jak upomnienia, tytuły wykonawcze dla rejonów II i IV (dot. podatnika o nr 24772 i 9404 oraz o nr 27414) oraz do Kierownika Referatu Budżetowo

- Podatkowego i Samodzielnego Referenta z Referatu Budżetowo - Podatkowego, odpowiedzialnego zgodnie z zakres czynności za windykację zaległości w podatku od nieruchomości osób prawnych (dot. podatnika o nr 294), w sprawie niepodejmowania na bieżąco czynności egzekucyjnych zmierzających do wyegzekwowania zaległości w podatku od nieruchomości od ww. podatników.

W odpowiedzi, w sprawie podatnika o nr karty kontowej 294, wyjaśniono *„(...)w sprawie windykacji podatku od nieruchomości dot. podatnika o nr 294, wyjaśniam co następuje:*

*W dniu 18 stycznia 2012 roku do tutejszego organu podatkowego wpłynęła deklaracja na podatek od nieruchomości za 2012 rok na druku nieobowiązującym na terenie miasta Będzina w 2012 roku. Dnia 13 lutego 2012 roku przeprowadzono rozmowę telefoniczną z pracownikiem Spółki (...) na okoliczność złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości za 2012 rok sporządzonej na formularzu według ustalonego wzoru. Z uwagi na fakt, iż do dnia 23 lutego 2012 roku do organu podatkowego nie wpłynęła Deklaracja na podatek od nieruchomości za 2012 rok na obowiązującym druku DN-1, organ podatkowy wezwał Stronę Postanowieniem Nr WKB.RBP.3120.286.2.2012 z dnia 23.02.2012 roku do złożenia ww. deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości. Przypisu na karcie kontowej podatnika dokonano dnia 08 marca 2012 roku. Z uwagi na termin płatności trzeciej raty podatku przypadający na dzień 15.03.2012 roku, wstrzymano wystawienie upomnienia do chwili zaksięgowania wyciągu bankowego z dnia 15.03.2012 roku. Ze względu na akcję wymiarową w miesiącu lutym i przypadającą pierwszą ratę płatności podatku od nieruchomości w terminie 15 marca księgowanie bieżących wyciągów bankowych zostało wydłużone w czasie. Wyciąg bankowy z dnia 15 marca 2012 roku został zaksięgowany dnia 26.03.2012 roku. Po uzyskaniu informacji o stanie zaległości podatkowych w dniu 05 kwietnia 2012 roku zostało wystawione upomnienie na zaległość podatkową obejmującą okres od XII 2011r. do III 2012r. na łączną kwotę 9.053,26 zł. Na dzień 12 kwietnia 2012 roku nie otrzymano potwierdzenia odbioru upomnienia (...).”*

W odpowiedzi w sprawie podatników o nr karty kontowych 24772 i 27414 wyjaśniono *„(...)Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 roku, Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.) w artykule 6 ust. 1 stanowi, iż w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych, przy czym tryb postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu tych czynności określa Minister właściwy do spraw finansów publicznych. Zgodnie z powyższym Rozdział 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania*

*niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2001 roku, Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.) nakłada na wierzyciela obowiązek systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań pieniężnych.*

*Na podstawie § 3 pkt 1 ww rozporządzenia – jeżeli należność nie zostanie zapłacona w terminie określonym w decyzji lub wynikającym z przepisu prawa – wierzyciel, z zastrzeżeniem ust. 2, wysyła do zobowiązanego upomnienie, z zagrożeniem wszczęcia egzekucji po upływie siedmiu dni od dnia doręczenia upomnienia. Zatem pierwszą czynnością podejmowaną w celu likwidacji zaległości podatkowych jest wystawianie upomnień. Jednakże w obowiązujących przepisach prawnych brak jest określenia wyraźnego/konkretnego terminu wystawiania upomnień obejmujących zaległości podatkowe.*

*Z przekazanych do kontroli materiałów wynika, iż zaległości podatkowe w podatku od nieruchomości Przedsiębiorstwa (...) (kk 27414) i Pań: (...),(...) oraz (...) (kk 24772) były systematycznie ujmowane w wysyłanych upomnieniach.*

*Na karcie kontowej numer: 24772 wystawiono m.in. upomnienie Nr 438/2012 z dnia 08 lutego 2012 roku (data doręczenia - 15.02.2012 rok) obejmujące zaległości podatkowe za IV kwartał 2011 roku, w odpowiedzi na które Pani (...) i Pani (...) dokonały dwóch wpłat w dniu 21 lutego 2012 roku w łącznej wysokości 600,00 złotych oraz w dniu 19 marca 2012 roku w łącznej wysokości 300,00 złotych, powstała niedopłata w kwocie 27,22 złotych za 2011 rok wynikała z konieczności naliczenia odsetek za zwłokę. Brak upomnienia za I ratę 2012 roku należy tłumaczyć faktem, iż w zakresie podatku od nieruchomości toczyło się postępowanie zmierzające do ustalenia prawidłowej jego wysokości na 2012 rok. Decyzją Prezydenta Miasta Będzina Nr P 16/2012 z dnia 14 marca 2012 roku dokonano korekty podatku od nieruchomości za okres 2012.01.01-2012.12.31 zmieniając wysokość podatku z kwoty 3.632,00 złote na kwotę 921,00 złotych (data odbioru na potwierdzeniu zwrotnym doręczenia decyzji – akta kontrolne). W oczekiwaniu na uprawomocnienie się decyzji – decyzja stanie się ostateczna po upływie 14 dni od daty jej doręczenia – nie wystawianie upomnienia jest uzasadnione.*

*Na karcie kontowej numer: 27414 wystawiono m.in. upomnienie Nr 941/2012 z dnia 15 lutego 2012 roku (data doręczenia - 17.02.2012 rok) obejmujące zaległości podatkowe za IV kwartał 2011 roku, w odpowiedzi na które Przedsiębiorstwo (...) dokonało wpłaty w łącznej wysokości 421,80 złotych, powstała niedopłata w kwocie 2,00 złote wynikała z naliczenia odsetek za zwłokę wyższych niż na doręczonym upomnieniu. W dniu 13 kwietnia 2012 roku wygenerowano upomnienie obejmujące zaległości w podatku od nieruchomości za I kwartał 2012 roku ciążące na dłużniku: Przedsiębiorstwo (...) (upomnienie Nr 1211/2012 z dnia*

*13.04.2012 roku - w załączeniu do odpowiedzi w wersji papierowej).*

*Należy podkreślić, że proces generowania upomnień dla listy 18 004 kart kontowych podatników jest rozciągnięty w czasie. Po upływie terminu płatności każdej z rat podatku od nieruchomości, z uwzględnieniem czasu przepływu wpłat dokonywanych przez podatników za pośrednictwem banku lub urzędu pocztowego na rachunek bankowy gminy, przystępuje się do wystawiania upomnień, co obejmuje:*

- *analizę wykazu zaległości podatkowych w każdym z rejonów podatkowych;*
- *analizę poszczególnych kart kontowych pod względem już prowadzonej egzekucji, jeszcze niezabezpieczonych zobowiązań oraz dokonywanych wpłat;*
- *generowanie upomnień każdorazowo ograniczanych do kwot zaległych rat podatkowych nieobjętych egzekucją;*
- *przygotowanie dokumentów do wysyłki.*

*W świetle powyższego praca związana z wysyłką upomnień na zaległości podatkowe jest prowadzona systematycznie, jednakże z uwagi na szereg czynności z tym związanych rozciągnięta w czasie (ściśle nieokreślonym w przepisach prawa).(...)".*

Ponadto, w trakcie kontroli stwierdzono że, organ podatkowy nie podjął działań windykacyjnych względem podatnika o nr karty kontowej 211 stosownie do art. 259 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 8 poz. 60 z późn. zm.) w związku z niewywiązywaniem się z obowiązku podatkowego, mając na uwadze wydane decyzje:

-Nr BM.II.3110.II-4/2010 z 11 lutego 2010 r. wyrażająca zgodę na zapłatę podatku od nieruchomości za okres styczeń – grudzień 2010 r. w kwocie 328.996,00 zł wraz z opłatą prolongacyjną w wysokości 3.205,00 zł, w systemie ratalny (3 raty), począwszy od 30 kwietnia 2010 r. (1 rata łącznej kwocie 110.728 zł, płatna do 30 kwietnia 2010 r., 2 rata w łącznej kwocie 110.733 zł, płatna do 30 sierpnia 2010 r., 3 rata w łącznej kwocie 110.740 zł, płatna do 30 grudnia 2010 r.) - ulga, która stanowi pomoc de minimis,

-Nr B.II.3110.II-15/2010 z 9 listopada 2010 r. w sprawie odroczenia terminu do zapłaty zaległości podatkowej w podatku od nieruch za miesiąc sierpień 2010 r. w kwocie 27.416,00 zł wraz z należnymi odsetkami w kwocie 466 zł i opłatą prolongacyjną w kwocie 409,00 zł, do dnia 30 grudnia 2010 r., w formie pomocy de minimis,

-Nr RBP 3120.2.9.2011 z 19 lipca 2011 r. o wyrażeniu zgody na zapłatę zaległości podatkowej w podatku od nieruchomości za okres sierpień - grudzień 2010 r. w kwocie 137.084,00 zł wraz z należnymi odsetkami w wysokości 10.071,00 zł i opłata prolongacyjną w kwocie 8.777,00 zł w systemie ratalnym (12 rat) płatnych począwszy od 31 stycznia 2012 roku, w formie pomocy de minimis.

Decyzje Nr BM.II.3110.II-4/2010 z 11 lutego 2010 r. i Nr B.II.3110.II-15/2010 z 9 listopada 2010 r. podpisał p. Radosław Baran - były Prezydent Miasta, a decyzję Nr RBP 3120.2.9.2011 z 19 lipca 2011 roku podpisała z upoważnienia Prezydenta Miasta p. Urszula Ruska - Skarbnik Miasta.

W związku z czym zwrócono się z pytaniem, do p. Urszuli Ruskiej - Skarbnika Miasta i Kierownika Referatu Budżetowo - Podatkowego, odpowiedzialnego zgodnie z zakresem czynności za kierownictwo i nadzór nad pracą Referatu, jakie czynności organ podatkowy podjął w związku z wyegzekwowaniem należności podatkowych od ww. podatnika. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że: *„(...) Ad. 2. trudno jest wyjaśnić dlaczego (pracownicy) nie podjęli czynności windykacyjnych do wydanych decyzji Nr BM.II.3110.II-4/2010 z dnia 11 lutego 2010 r. i decyzji Nr BM.II.3110.II-15/2010 z dnia 9 listopada 2010 r.*

*W związku z ostatnią decyzją Nr RBP.3120.2.9.2011 z dnia 19 lipca 2011 r. do marca 2012 roku nie wystawiono upomnienia za nieregulowanie płatności ratalnych, gdyż zainteresowany podatnik telefonicznie zobowiązywał się uregulować powyższe płatności. W dniu 12.04.2012 roku zostało wystawione upomnienie wraz z naliczonymi odsetkami. Jeżeli podatnik nie ureguluje powyższych płatności po otrzymaniu upomnienia organ podatkowy wystapi z tytułem wykonawczym do komornika celem ściągnięcia całej zaległości podatkowej. Jeżeli zostaną uregulowane należności w trakcie kontroli przeprowadzanej przez RIO niezwłocznie zostaną o tym fakcie poinformowani inspektorzy prowadzący kontrolę (...).".*

W toku kontroli stwierdzono, że ww. podatnik nie zapłacił ani jednej raty podatku z decyzji Nr BM.II.3110.II-4/2010 z 11 lutego 2010 r. dotyczącej rozłożenia na 3 raty podatku za 2010 r., po czym w sierpniu 2010 roku zwrócił się z nowym wnioskiem do organu podatkowego o umorzenie zaległości podatkowej za okres od stycznia 2010 r. do lipca 2010 r. Decyzją Nr BM.II 3110.I-32/2010 z 26 sierpnia 2010 r. organ podatkowy dokonał umorzenia zaległości w podatku od nieruchomości, za okres od stycznia 2010 r. do lipca 2010 r. w kwocie 191.912,00 zł oraz umorzenia odsetek za zwłokę w wysokości 5.844,00 zł. Następnie decyzją Nr B.II.3110.II-15/2010 z 9 listopada 2010 r. organ podatkowy dokonał odroczenia terminu do zapłaty zaległości podatkowej w podatku od nieruchomości za miesiąc sierpień 2010 r. w kwocie 27.416,00 zł wraz z należnymi odsetkami w kwocie 466,00 zł i opłatą prolongacyjną w kwocie 409,00 zł, do dnia 30 grudnia 2010 r. Podatnik nie uregulował zadłużenia w terminie wskazanym w ww. decyzji i ponownie zwrócił się w lipcu 2011 r. z wnioskiem o rozłożenie na raty zaległości w podatku od nieruchomości za okres od sierpnia do grudnia 2010 r. Decyzją Nr RBP 3120.2.9.2011 z 19 lipca 2011 r.

organ podatkowy wyraził zgodę na zapłatę zaległości podatkowej w podatku od nieruchomości za okres od sierpnia 2010 r. do grudnia 2010 r. w kwocie 137.084,00 zł wraz z należnymi odsetkami w wysokości 10.071,00 zł i opłata prolongacyjną w kwocie 8.770,00 zł, w systemie ratalnym 12 rat, płatnych począwszy od 31 stycznia 2012 r. (ostatnia rata płatna 31 grudnia 2012 r.). W dniu 12 kwietnia 2012 r. organ podatkowy wystosował upomnienie do podatnika za zaległość za miesiąc sierpień 2010 r., do dnia kontroli brak potwierdzenia odbioru upomnienia.

Kontrolującym w trakcie kontroli przedłożono dwa wyciągi bankowe: nr 85 z 12 kwietnia 2012 r., na którym widnieje wpłata ww. podatnika w wysokości 12.703,00 zł - rozrachowano ją na zaległość za miesiąc sierpień 2010 r. (10.463,00 zł na należność główną, 2.240,00 zł na odsetki) oraz nr 89 z 17 kwietnia 2012 r., na którym widnieje wpłata podatnika w kwocie 25.560,00 zł - rozrachowano ja na zaległość za miesiąc sierpień i wrzesień 2010 r. (21.052,00 zł na należność główną, 4.508,00 zł na odsetki).

Zgodnie z zapisami art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.) w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych.

Stosownie do przepisu art. 49 § 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005, Nr 8 poz. 60 z późn. zm.), jeżeli w terminie określonym w decyzji podatnik nie dokonał zapłaty odroczonego podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub nie zapłacił którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa wraz z odsetkami za zwłokę, terminem płatności podatku lub zaległości podatkowej objętej odroczeniem lub ratą staje się odpowiednio termin określony w art. 47 § 1- ww. ustawy.

Ponadto mając na uwadze, zapisy art. 259 § 1 ww. ustawy w razie niedotrzymania terminu płatności odroczonego podatku lub zaległości podatkowej bądź terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następuje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji o rozłożeniu na raty zapłaty podatku lub zaległości podatkowej - w części dotyczącej raty niezapłaconej w terminie płatności.

Zadania w zakresie przygotowania projektów decyzji Nr BM.II.3110.II-4/2010 i Nr B.II.3110.II-15/2010 wykonywał były Zastępca Kierownika Referatu Podatków i Opłat, natomiast projekt decyzji Nr RBP 3120.2.9.2011 przygotował oraz, zgodnie z zakresem czynności, prowadzi sprawy dotyczące ulg podatkowych, Samodzielny Referent z Referatu Podatkowo - Budżetowego.

W trakcie kontroli stwierdzono również, że podatnik o nr karty kontowej 73 i 73000 Zakład (...) S.A. posiada dwa różne salda na każdej karcie kontowej tj. karta kontowa o nr 73 posiada na dzień 1 stycznia 2012 r. saldo w wys. 108.892,80 zł, a karta kontowa tego samego podatnika o nr 73000 posiada na ten sam dzień saldo w wys. 263.160,72 zł.

Na saldo w wysokości 263.360,72 zł składa się zaległość za rok: 1999, 2000 i 3 miesiące 2001 roku, natomiast na saldo w wysokości 108.892,80 zł składa się zaległość za 2002 r. (tj. przypis za 2002 rok w wysokości 142.618,00 zł minus wpłata dokonana w dniu 29 marca 2002 r. w wysokości 33.725,20 zł, w sumie wynosi kwotę 108.892,80 zł).

Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, że organ podatkowy wystosował trzy tytuły wykonawcze za zaległość podatnika za 1999 rok (tj. zaległość za okres od lipca 1999 r. do grudnia 1999 r.) do Urzędu Skarbowego w Siemianowicach Śląskich. W dniu 26 stycznia 2001 r. do Urzędu Miejskiego w Będzinie wpłynęło pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Siemianowicach Śląskich o bezskuteczności egzekucji administracyjnej, w związku z czym zwrócono wszystkie tytuły wykonawcze wystawione przez Urząd Miejski w Będzinie, na zaległość w podatku od nieruchomości dla ww. podatnika.

W dniu 20 marca 2001 r. Sąd Rejonowy w Katowicach wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości ww. podmiotu, które wpłynęło do Urzędu Miejskiego w Będzinie 26 kwietnia 2001 roku. W dniu 26 kwietnia 2001 r. wpłynęło do Urzędu Miejskiego pismo syndyka masy upadłości w sprawie pisemnego zgłaszania wierzytelności w formie określonej w art. 152 Prawa upadłościowego. Dnia 8 maja 2001 r. organ podatkowy zgłosił do Sądu Rejonowego w Katowicach - Wydział Gospodarczy, wierzytelność podatkową za lata 1999 – 2001 w łącznej kwocie wraz odsetkami w wysokości 370.002,52 zł (należność główna - 263.160,72 zł, odsetki - 115.841,80 zł).

W dniu 14 grudnia 2001 r. na konto Urzędu Miejskiego w Będzinie wpłynęła wpłata od syndyka masy upadłości w wysokości 22.617,00 zł, którą rozrachowano na poczet zaległości w podatku od nieruchomości za okres od lipca do sierpnia 2001 roku.

W dniu 15 stycznia 2003 r. syndyk masy upadłości wystosował informację, że z dniem 20 grudnia 2002 r. nowym właścicielem nieruchomości została firma (...) . W dniu 20 czerwca 2007 ww. podatnik złożył pismo do Sądu Rejonowego w Poznaniu pismo w sprawie wykreślenia podmiotu z rejestru. Sąd postanowieniem z 29 listopada 2007 r. odmówił wykreślenia podmiotu z rejestru z uwagi na fakt, że podmiot nie zakończył likwidacji spółki.

W dniu 23 grudnia 2011 r. organ podatkowy wystosował pismo do Krajowego Rejestru Sądowego - VIII Wydział w Katowicach, w celu pozyskania informacji o wykreśleniu

ww. podatnika z KRS. W dniu 1 lutego 2012 r. (wpływ do Urzędu Miasta Będzina 9 lutego 2012 r.) Sąd Rejonowy w Poznaniu wystosował pismo do Urzędu Miejskiego w Będzinie informujące, że ww. podmiot został wykreślony z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 28 maja 2009 r. (postanowienie stało się prawomocne z dniem 13 czerwca 2009 r.)
W toku kontroli ustalono, że przedawnieniu uległy zobowiązania podatkowe ww. podatnika z tytułu podatku od nieruchomości za lata 1999 - 2002 w łącznej wysokości 372.253,52 zł.

W związku z powyższymi ustaleniami zwrócono się z pytaniem do p. Urszuli Ruskiej - Skarbnika Miasta i Kierownika Referatu Budżetowo – Podatkowego, jakie działania organ podatkowy podejmował w latach 2004 - do dnia kontroli względem ww. podatnika celem wyegzekwowania należności podatkowej powstałej w podatku od nieruchomości w latach 1999 – 2002 oraz dlaczego w związku z przedawnieniem zaległości podatkowych, nie dokonano odpisu należności z ww. kart kontowych.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, że „(…) *Ad. 1. W związku z powołaniem mnie na Skarbnika od 7.03.2011 roku nie potrafię wyjaśnić, dlaczego w latach 2004 do dzisiaj organ podatkowy nie podejmował czynności względem podatnika o nr karty kontowej 73 i 73000 celem wyegzekwowania należności podatkowej powstałej w latach 1999-2002 roku. W tym okresie odpowiedzialnymi za prowadzenie powyższych czynności była (...) Kierownik Referatu Podatków i Opłat i Zastępca Kierownika (...). Trudno też wyjaśnić, dlaczego nie dokonano odpisu należności z ww kart kontowych w związku z przedawnieniem. Jednocześnie informuję, iż organ podatkowy otrzymał w tym roku pismo z Sądu o wykreśleniu podatnika z KRS. W związku z powyższym zostanie przygotowany wniosek do Prezydenta Miasta Będzina o wyrażenie zgody na dokonanie odpisu należności z kart kontowych podatnika. Jeżeli nastąpi to w trakcie prowadzonej kontroli zostaną poinformowane osoby prowadzące kontrolę.(...).*"

Zgodnie z przepisami art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.) oraz stosownie do § 2, § 3 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.), wierzyciel jest obowiązany do systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań pieniężnych, a w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Jeśli podatek nie został zapłacony w terminie wierzyciel wysyła upomnienie, a po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu wierzyciel wystawia tytuł wykonawczy.

**Ulgi podatkowe**

Sprawdzeniem objęto prawidłowość udzielenia ulg zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontrolą objęto postępowania podatkowe dotyczące trzech podatników o nr karty kontowej: 13939, 24772, 211, na rzecz których udzielono ulg w zapłacie podatku w latach 2009 – 2011.

Sprawdzenia dokonano na podstawie trzech decyzji umorzeniowych Nr BM.II.3110.I-52/09 z 31 sierpnia 2009. , BM.II.3110.I-1/09 z 9 stycznia 2009 r., Nr BM.II.3110.I-32/2010 z 26 sierpnia 2010 r., czterech decyzji o rozłożeniu na raty zaległości podatkowych o Nr BM.II.3110.II-20/09 z 11 września 2009 r., BM.II.3110.II-4/2010 z 11 lutego 2010 r., RBP.3120.2.9.2011 z 19 lipca 2011 r., RBP.3120.2.17.2011 z 23 listopada 2011 r. oraz jedną decyzję Nr B.II.3110.II-15/2010 z 9 listopada 2010 r. w sprawie odroczenia terminu płatności zaległości w podatku od nieruchomości.

W zakresie objętym kontrolą uwag nie wniesiono.

Akta kontroli AK/6100/4/III/1.1.1

Wykaz akt kontroli stanowi **załącznik nr 1** do protokołu.

**1.1.2.Opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu**

Sprawdzeniem objęto dokumentację wymaganą przy składaniu wniosków przez podmioty ubiegające się o wydanie zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych w 2011 roku, dokonywanie opłat z tytułu uzyskania zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przez podmioty ubiegające się o wydanie zezwolenia oraz dokonano porównania wykorzystania środków uzyskanych z wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z wydatkami ponoszonymi na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2011 rok.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie poniżej wymienionych dokumentów:

-oświadczeń o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim, złożonych w 2010 r., przez dziesięć podmiotów o nr rejestru: 91/2012, 13/2012, 26/2012, 78/2012, 52/2012, 65/2012, 5/2012, 39/2012, 104/2012, 117/2012,

-wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

-postanowień Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

-zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych,

-dokumentów stanowiących załączniki do wniosku o wydanie zezwolenia, tj. dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do lokalu stanowiącego punkt sprzedaży napojów alkoholowych, pisemną zgodę właściciela, użytkownika, zarządcy lub administratora budynku, jeżeli punkt sprzedaży będzie zlokalizowany w budynku

mieszkalnym wielorodzinnym, decyzję właściwego państwowego inspektora sanitarnego o zatwierdzeniu zakładu,

-dowodów wpłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

-zestawienie obrotów i sald ksiąg pomocniczych dotyczące dochodów dział 756 rozdział 75618 oraz wydatków dział 851 rozdział 85154 i 85153 za okres od stycznia 2011 r. do grudnia 2011 r.

-sprawozdania Rb - 27 S roczne z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, Rb–28 S roczne z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2011 rok.

Ustalono, że ww. podmioty składały oświadczenia o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim terminowo, również terminowo dokonywały wpłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W toku kontroli dokonano również porównania wykorzystania dochodów uzyskanych z wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z wydatkami poniesionymi na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011. Kontrolą objęto: roczne sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego i Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego na 2011 r., uchwałę Nr III/8/2010 Rady Miejskiej Będzina z 30 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia na 2011 r. Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na podstawie objętych kontrolą sprawozdań oraz ewidencji analitycznej zestawienia obrotów i sald ksiąg pomocniczych dotyczących dochodów z tyt. opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatków, za okres od stycznia 2011 r. do grudnia 2011 r. ustalono, że dochody z tyt. opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły: plan 750.000 zł, wykonanie 1.010.848,96 zł. Wydatki wyniosły: plan 750.000 zł, wykonanie 512.622,87 zł. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami wyniosła kwotę 498.226.09 zł.

Z powyższego wynika, że nie wszystkie środki pieniężne uzyskane z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w ww. okresie, zostały wykorzystane. W związku z powyższym zwrócono się do p. Urszuli Ruskiej - Skarbnika Miasta oraz do Naczelnika Wydziału Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej, odpowiedzialnego zgodnie z zakresem czynności za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz z zakresu zwalczania narkomanii, o wyjaśnienie przyczyn niewykorzystania,

w powyższym okresie, wszystkich środków pieniężnych uzyskanych z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011.

W odpowiedzi p. Urszula Ruska - Skarbnik Miasta wyjaśniła: *„(...) Po objęciu stanowiska Skarbnika w dniu 7.03.2011 r. budżet był już realizowany, w którym planowane dochody z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wynosiły 750.000 zł. W ramach powyższych środków zaplanowane zostały wydatki bieżące i majątkowe.*
*Wydatki bieżące zrealizowano na poziomie 95%. Natomiast nie zostały wydatkowane środki inwestycyjne, gdyż z przyczyn technicznych nie było możliwe wejście na obiekt. Zadanie to zostało przesunięte do realizacji na rok 2012, a w roku 2011 częściowo wydatkowano środki na projekt budowlany boiska. Należy również zaznaczyć, iż środki w 2012 r. w zakresie dochodów z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zostały zaplanowane w wysokości 950.000 zł. Nie wydatkowane środki z roku 2011 zostały wprowadzone do budżetu w roku 2012 na zadanie z roku poprzedniego związane z boiskiem przy Szkole Podstawowej Nr 1. Jednocześnie informuję, iż w roku 2012 w momencie uzyskania większych dochodów niż planowane zostaną wprowadzone stosowne zmiany w budżecie, a środki będą przeznaczone na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.(...)".*

W odpowiedzi Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej wyjaśniła: *„(...) w przedłożonym Wydziałowi Budżetu Miasta Urzędu Miejskiego w Będzinie w dniu 30 września 2010 roku projekcie budżetu gminy na 2011 rok, tj. kalkulacji dochodów i wydatków jednostki budżetowej w pozycji dochodów na 2011 rok oraz w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2011-2018 założyłam kwotę wpływów z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na poziomie 900 000 złotych.*

*Pismem BM.I.3014-6/10 z dnia 22 listopada 2010 roku otrzymałam od Skarbnika Miasta Tomasza Zydka informację o przyjętym projekcie budżetu na 2011 rok zakładającym dochody w wysokości 700 000 złotych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w przyjętym Uchwałą Nr IV/21/2011 Rady Miejskiej Będzina z dnia 10 stycznia 2011 roku budżecie gminy. Uchwałą Nr V/44/2011 Rady Miejskiej Będzina z dnia 1 lutego 2011 roku zwiększono plan dochodów z 700 000 złotych na 750 000 złotych. Pragnę podkreślić, iż w dyspozycji Wydziału Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej pozostawała wyłącznie kwota na wydatkach bieżących tj. 248 036 złotych: w tym 4 000 złotych zabezpieczono w rozdziale 85153 - zwalczanie narkomanii z czego wydatkowano 3758,42 złotych – tj. 93,96%, środki w wysokości 244 036 złotych z rozdziału 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi zostały*

*wydatkowane w 95,32%, co stanowi kwotę 232 616,39 złotych.*

*Pozostałe środki finansowe pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu zostały rozdysponowane pomiędzy jednostki oświatowe (198 630 złotych- wykonanie 193 486,63 złotych), Miejską Świetlicę Środowiskową w Będzinie (53 334 złotych- wykonanie 53 227,96 złotych ) oraz Biuro Inwestycji Miejskich Urzędu Miejskiego w Będzinie (250 000 złotych – wykonanie 29 533,47 złotych).*

*Ponadto wyjaśniam, że mając na względzie zapis art. 18² ustawy z dnia 16 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tegorocznym budżecie gminy na 2012 roku przyjęto dochody z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 950 000 złotych.(...)"*

Zgodnie z przepisami art. $18^2$ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. $18^1$ oraz dochody z opłat określonych w art. $11^1$ wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Akta kontroli AK/6100/4/12/III.1.1.2

Wykaz akt kontroli stanowi **załącznik nr 1** do protokołu kontroli.

**2.Wydatki budżetowe z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych**

**2.1.Wydatki bieżące budżetu**

**2.1.1. Wydatki z tytułu wynagrodzeń**

Sprawdzono prawidłowość ustalenia, naliczenia składników wynagrodzeń zgodnie z obowiązującymi przepisami i Regulaminem wynagradzania w latach 2010 – 2011 oraz prawidłowość wypłacenia wynagrodzeń. Kontrolą objęto wynagrodzenia 15 pracowników Urzędu Miejskiego w Będzinie, m.in.: Prezydenta Miasta i Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika Miasta.

W latach 2010 – 2011 obowiązywał regulamin wynagradzania wprowadzony zarządzeniem nr 145/2009 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Regulaminu Wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Będzinie. Regulamin wynagradzania został zmieniony zarządzeniem nr 76/2011 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 30 września 2011 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie: uchwał Rady Miejskiej w Będzinie ustalających wynagrodzenie Prezydenta Miasta i pism ustalających wysokość wynagrodzenia

pracowników (angaże) na rok 2010 i 2011, rocznych kart wynagrodzeń za lata 2010 i 2011, udokumentowania stażu pracy i kwalifikacji zawodowych pracowników, list płac za miesiące I – II 2010 r. i I - II 2011 r., zarządzenia nr 149/2009 Prezydenta Miasta Będzina w sprawie zasad przyznawania dodatków specjalnych dla pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Będzinie na podstawie powołania.

Ustalono, że w 2011 r. zostały wypłacone odszkodowania pracownikom z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia warunków pracy i płacy oraz rozwiązania umowy o pracę.

1)W dniu 31 stycznia 2011 r. pracownik Urzędu Miejskiego w Będzinie – inspektor w Wydziale Rozwoju Lokalnego otrzymał pismo A.I.2122.26.2011 Wypowiedzenie warunków umowy o pracę. W ww. dokumencie widnieje zapis, że przyczyną wypowiedzenia dotychczasowych warunków pracy i płacy były kwestie ekonomiczne związane z obniżeniem kosztów utrzymania urzędu. Pismo podpisał p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Miasta Będzina. Pracownik odmówił przyjęcia nowych warunków pracy i płacy w dniu 09.03.2011 r. W związku z powyższym, stosunek pracy ustał z dniem 30.04.2011 r.

Pracownik wystąpił do Sądu Rejonowego w Będzinie Wydział IV Pracy z powództwem o przyznanie odszkodowania z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia warunków umowy o pracę. Zgodnie z przepisem art. 45 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nie określony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiadaniu umów o pracę, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu - o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Wyrokiem z dnia 20.06.2011 r. sygn. akt IV P 48/11 zostało zasądzone na rzecz byłego pracownika Urzędu Miejskiego w Będzinie odszkodowanie w kwocie 9.153,00 zł. Wyrok został utrzymany przez Sąd Okręgowy w Katowicach. Wypłata odszkodowania nastąpiła w dniu 01.09.2011 r. w kwocie 3.051,00 zł oraz w dniu 18.11.2011 r. w kwocie 6.102,00 zł. Łącznie z kosztem opłaty sądowej 458,00 zł z budżetu Miasta Będzina wypłacono kwotę 9.611,00 zł z powodu niezgodnego z prawem wypowiedzenia warunków umowy o pracę inspektorowi w Wydziale Rozwoju Lokalnego.

2) W dniu 31 stycznia 2011 r. pracownik Urzędu Miejskiego w Będzinie – Naczelnik Wydziału Rozwoju Lokalnego otrzymał pismo A.I.2121.14.2011 Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem. W ww. dokumencie widnieje zapis, że wyłączną przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę była likwidacja stanowiska pracy w związku ze zmianami organizacyjnymi wprowadzonymi Zarządzeniem Prezydenta Miasta Będzina Nr 4/2011 z dnia